

Wychowanie do życia w rodzinie – informacje dla Rodziców

Zajęcia z **wychowania do życia w rodzinie** odbywają się w klasach IV – VIII szkoły podstawowej.

Realizacja treści programowych na tym przedmiocie stanowi całość z pozostałymi zadaniami wychowawczo-profilaktycznymi szkoły. Przede wszystkim zajęcia te:

- wspierają wychowawczą rolę rodziny,
- promują integralne i wielowymiarowe ujęcie człowieka,
- kształtują postawy prorodzinne, prozdrowotne i prospołeczne.

Program nauczania, który obowiązuje w naszej szkole, realizuje treści zawarte w sześciu działach tematycznych:

1. Rodzina.
2. Dojrzewanie.
3. Seksualność człowieka.
4. Życie jako fundamentalna wartość.
5. Płodność.
6. Postawy.

Główne cele zajęć WDŻR w szkole podstawowej: ukazanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka; okazywanie szacunku i empatii zarówno w rodzinie, jak i poza nią; kształtowanie umiejętności komunikacji i rozwiązywania konfliktów rówieśniczych i rodzinnych; pomoc w pokonywaniu trudności okresu dojrzewania.

W klasach IV–VI prezentowane będą również zagadnienia nt. dojrzewania: zmian fizycznych zachodzących w organizmie nastolatka i nastolatki, zmian natury psychicznej, emocjonalnej i społecznej, problemów i niepokojów związanych z okresem dojrzewania. W klasach VII – VIII istotne zagadnienia to: pierwsze uczucia (zakochanie), inicjacja seksualna – dlaczego warto czekać?, płodność człowieka i odpowiedzialne rodzicielstwo, choroby przenoszone drogą płciową, uzależnienia behawioralne i od substancji chemicznych.

Zgodnie z rozporządzeniem MEN na realizację zajęć przeznaczona jest w danym roku szkolnym po 14 godzin na każdą klasę, w tym po 5 z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców. Podział na grupy jedнопłciowe stwarza możliwość otwarcia się na problemy i swobodne rozmowy na tematy bardziej intymne.

Specyfika przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie polega również na tym, że zajęcia nie podlegają ocenie i nie mają wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej, ani też na ukończenie szkoły.

Dobrowolność udziału w lekcjach wychowania do życia w rodzinie wynika z respektowania prawa rodziców jako pierwszych i najważniejszych wychowawców swoich dzieci. Uczeń niepełnoletni nie bierze udziału w zajęciach, jeżeli jego rodzice zgłoszą dyrektorowi szkoły w formie pisemnej rezygnację z udziału ucznia w zajęciach. Uczniowie, których rodzice nie zgłosili pisemnej rezygnacji są zobowiązani do obecności na wszystkich lekcjach.

PODSTAWA PROGRAMOWA WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY IV-VIII

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka; wnoszenie pozytywnego wkładu w życie swojej rodziny.

II Okazywanie szacunku innym ludziom, docenianie ich wysiłku i pracy, przyjęcie postawy szacunku wobec siebie.

III Pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania; pokonywanie trudności okresu dorastania.

IV Kształcenie umiejętności przyjęcia integralnej wizji osoby. Wybór i urzeczywistnianie wartości służących osobowemu rozwojowi. Kierowanie własnym rozwojem, podejmowanie wysiłku samowychowawczego zgodnie z uznawanymi normami i wartościami. Poznawanie, analizowanie i wyrażanie uczuć. Rozwiązywanie problemów.

V Pozyskanie wiedzy na temat organizmu ludzkiego i zachodzących w nim zmian rozwojowych w okresie prenatalnym i postnatalnym oraz akceptacja własnej płciowości; Przyjęcie integralnej wizji ludzkiej seksualności; umiejętność obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunek dla ciała innej osoby.

VI Uświadomienie i uzasadnienie potrzeby przygotowania do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny. Zorientowanie w zakresie i komponentach składowych postawy odpowiedzialnego rodzicielstwa.

VII Korzystanie ze środków przekazu, w tym z Internetu, w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem.

Treści nauczania wymagania szczegółowe

I Rodzina. Uczeń: 1) wie, co składa się na dojrzałość do małżeństwa i założenia rodziny; zna kryteria wyboru współmałżonka, motywy zawierania małżeństwa i czynniki warunkujące trwałość i powodzenie relacji małżeńskiej i rodzinnej; 2) rozumie, jakie miejsce zajmuje rodzina w społeczeństwie; 3) rozpoznaje typy struktury rodziny: rodzina wielopokoleniowa, rodzina pełna, rodzina niepełna, rodzina zrekonstruowana; 4) wyjaśnia miejsce dziecka w rodzinie i jej rolę dla niego: w fazie prenatalnej, podczas narodzin, w fazie niemowlęcej, wczesnodziecięcej, przedpokwitaniowej, dojrzewania, młodości, wieku średniego, wieku późnego; 5) potrafi komunikować swoje uczucia i budować prawidłowe relacje rodzinne; 6) wie, jak okazać szacunek rodzeństwu, rodzicom i dziadkom oraz docenić ich wkład w życie rodzinne; potrafi wymienić za co i w jaki sposób można wyrazić im wdzięczność; 7) rozumie, na czym polega odpowiedzialność wszystkich członków za atmosferę panującą w rodzinie; wie, jak komunikować uczucia, wyrażać pamięć, składać życzenia z okazji ważnych rocznic rodzinnych, imienin, urodzin, Dni Matki, Ojca, Babci i Dziadka, być uprzejmym i uczynnym

każdego dnia; 8) zna i rozumie funkcje rodziny, np. prokreacyjna, opiekuńcza, wychowawcza oraz ich znaczenie na poszczególnych etapach rozwoju człowieka; 9) wyjaśnia, czego dotyczy i w czym przejawia się rodzinne wychowanie do miłości, prawdy, uczciwości, wychowanie patriotyczne, religijne, moralne; 10) przyswaja wartości i tradycje ważne w rodzinie, w tym wspólne świętowanie, organizacja i przeżywanie wolnego czasu; 11) zauważa i docenia formacyjną rolę rodziny w zakresie przekazywania wiedzy (o życiu, człowieku, świecie, relacjach międzyludzkich), kształtowania postaw, ćwiczenia umiejętności, tworzenia hierarchii wartości, uczenia norm i zgodnych z nimi zachowań; 12) zna i stosuje zasady *savoir vivre*'u zarówno wobec gości, jak i najbliższych członków rodziny; 13) wie, na czym polega instytucjonalna pomoc rodzinie w sytuacji: choroby, uzależnienia, ubóstwa, bezrobocia, zachowań ryzykownych, problemów pedagogicznych, psychologicznych, prawnych.

II Dojrzewanie. Uczeń: 1) rozpoznaje zmiany fizyczne i psychiczne; zauważa i akceptuje zróżnicowane, indywidualne tempo rozwoju; 2) zna kryteria dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej; 3) rozumie, czym jest cielesność, płciowość, seksualność; 4) wskazuje różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców; 5) wyjaśnia, na czym polega identyfikacja z własną płcią; 6) zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania; 7) omawia problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi; 8) rozumie, jak budowane są relacje międzysobowe, wyjaśnia ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; potrafi przedstawić istotę: koleżeństwa i przyjaźni, sympatii młodzieńczych, pierwszych fascynacji, zakochania, miłości; zwraca uwagę na potrzebę i wartość wzajemnego szacunku, udzielania pomocy, empatii i współpracy; 9) uczestniczy w podziale obowiązków; korzysta z pomocy innych i sam jej udziela; potrafi dzielić czas pomiędzy pracę i rekreację; wie jak tworzyć atmosferę świętowania; 10) przedstawia rolę autorytetów w życiu człowieka, wymienia osoby uznane za autorytety przez innych i siebie.

III Seksualność człowieka. Uczeń: 1) określa pojęcia związane z seksualnością: męskość, kobiecość, komplementarność, miłość, wartość, małżeństwo, rodzicielstwo, odpowiedzialność; wyjaśnia na czym polega i czego dotyczy integracja seksualna; 2) rozumie znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości oraz budowaniu trwałych i szczęśliwych więzi; 3) określa główne funkcje płciowości, takie jak: wyrażanie miłości, budowanie więzi i rodzicielstwo, a także wzajemna pomoc i uzupełnianie, integralna i komplementarna współpraca płci; 4) rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa; 5) wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację; 6) charakteryzuje związek istniejący pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; omawia problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej; 7) potrafi wymienić argumenty biomedyczne, psychologiczne, społeczne i moralne za inicjacją seksualną w małżeństwie; 8) przedstawia przyczyny, skutki i profilaktykę przedwczesnej inicjacji seksualnej; 9) zna choroby przenoszone drogą płciową; rozumie ich specyfikę, rozwój i objawy; wie, jakie są drogi przenoszenia zakażenia; zna zasady profilaktyki; 10) potrafi wymienić różnice pomiędzy edukacją a wychowaniem seksualnym; 11) potrafi

scharakteryzować i ocenić różne odniesienia do seksualności: permissywne, relatywne i normatywne; 12) rozumie wartość trwałości małżeństwa dla dobra rodziny.

IV Życie jako fundamentalna wartość. Uczeń: 1) wyjaśnia, co to znaczy, że życie jest wartością; 2) rozumie, na czym polega planowanie dzietności rodziny; wie, jakie aspekty należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji prokreacyjnych; 3) zna zasady przygotowania kobiet i mężczyzn na poczęcie dziecka oraz rozumie, czym jest odpowiedzialne rodzicielstwo; 4) wyraża postawę szacunku i troski wobec życia i zdrowia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci; 5) zna fazy psychofizycznego rozwoju człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym; orientuje się w czynnikach wspomagających i zaburzących jego psychiczny, fizyczny, duchowy i społeczny rozwój; 6) rozumie, czym jest opieka prekoncepcyjna i prenatalna uwzględniająca zdrowie ojca, matki i dziecka, formy prewencji, profilaktyki i terapii; 7) ma szacunek dla ludzkiego ciała; zna podstawy higieny; troszczy się o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen i aktywność fizyczną; 8) pozytywnie odnosi się do osób z niepełnosprawnością, widząc w nich wartościowych partnerów w koleżeństwie, przyjaźni, miłości i rodzinie; 9) wyraża troskę o osoby chore i umierające; zachowuje pamięć o zmarłych, współtowarzyszy bliskim w przeżywaniu żałoby.

V Płodność. Uczeń: 1) wie, że płodność jest wspólną sprawą kobiety i mężczyzny; 2) potrafi przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn; 3) zna metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń; 4) przedstawia problem niepłodności; określa jej rodzaje, przyczyny, skutki; wyjaśnia na czym polega profilaktyka i leczenie; 5) definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym; 6) zna różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny, zapłodnieniem in vitro a naprotechnologią; 7) rozumie, czym jest ciąża i poród oraz jak powinno wyglądać przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny; 8) potrafi wyjaśnić rolę i zadania szkół rodzenia oraz wartość naturalnego karmienia; 9) wie, jak istotne znaczenie, zarówno w aspekcie medycznym, psychologicznym, jak i społecznym ma gotowość członków rodziny na przyjęcie dziecka z niepełnosprawnością; 10) rozumie sytuację rodzin mających trudności z poczęciem dziecka i doświadczających śmierci dziecka przed narodzeniem; 11) wie, czym jest adopcja i rodzina zastępcza oraz jakie jest ich znaczenie dla dzieci, rodziców i społeczeństwa.

VI Postawy. Uczeń: 1) potrafi wymienić i uzasadnić normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne oraz sprzeciwić się naciskom skłaniającym do ich łamania; 2) wie, że aktywność seksualna, jak każde zachowanie człowieka podlega odpowiedzialności moralnej; 3) radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu; 4) zna i stosuje zasady savoir-vivre`u w różnych sytuacjach społecznych; 5) rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; 6) kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; 7) bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania; 8) świadomie i odpowiedzialnie

korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany; 9) jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie.